

e-mentor

DWUMIESIĘCZNIK SZKOŁY GŁÓWNEJ HANDLOWEJ W WARSZAWIE
WSPÓŁWYDAWCA: FUNDACJA PROMOCJI I AKREDYTACJ KIERUNKÓW EKONOMICZNYCH

2014, nr 5 (57)

L. Łuczak-Noworolnik, *Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń jako przykład dążenia do elektronizacji procedur transgranicznych*, „e-mentor” 2014, nr 5 (57), s. 75–84,
<http://dx.doi.org/10.15219/em57.1145>.

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń jako przykład dążenia do elektronizacji procedur transgranicznych

Lucyna Łuczak-Noworolnik

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń stanowi – obok europejskiego postępowania nakazowego – przykład dążenia organów Unii Europejskiej do maksymalnego uproszczenia i digitalizacji procedur sądowych o charakterze transgranicznym oraz zminimalizowania ich kosztów. Urzeczywistnieniem swobodnego przepływu osób, usług i kapitału bez wątpienia stały się coraz liczniejsze transakcje handlowe pomiędzy kontrahentami z poszczególnych państw członkowskich Unii. Niestety wiele z nich – w związku z nieterminową realizacją – wymaga uruchomienia mechanizmów pozwalających na dochodzenie zapłaty należności na drodze sądowej. Rozwiązaniem zaproponowanym przez instytucje UE – Parlament Europejski i Radę – są dwa wyżej wskazane postępowania, które stanowią alternatywę dla krajowych postępowań, mają za zadanie umożliwić w stosunkowo prosty sposób uzyskanie tytułu egzekucyjnego w postępowaniu transgranicznym. Celem niniejszego artykułu jest omówienie zmian proponowanych przez Komisję Europejską w zakresie uregulowań zawartych w rozporządzeniu nr 861/2007 ustanawiającym postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, wraz ze wskazaniem konsekwencji oraz postulatów dla polskiego ustawodawcy wynikających z projektu przedstawionego w dniu 19 listopada 2013 roku.

Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, zwane w dalszej części rozporządzeniem nr 861/2007¹, zostało przyjęte w dniu 11 lipca 2007 r.

w celu ułatwienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości dzięki uproszczeniu i przyspieszeniu rozstrzygnięcia sporów transgranicznych dotyczących drobnych roszczeń, tj. roszczeń o wartości nieprzekraczającej 2000 euro². Jedną z zasadniczych zalet wyróżniających zarówno to postępowanie, jak i europejskie postępowanie nakazowe jest wykorzystanie standardowych formularzy, które stanowią załączniki do rozporządzeń. Takie rozwiązanie pozwala na sprawne rozpatrzenie wpływających pozwów przede wszystkim z uwagi na to, że niezależnie od języka, w którym sporządzany jest pozew, jego zawartość merytoryczna składa się co do zasady z takich samych treści. Dla porównania na rysunkach 1 i 2 przedstawiono pierwsze strony formularzy w języku polskim oraz języku angielskim.

Podstawowe informacje dotyczące europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń można znaleźć na portalu e-Justice³ oraz na stronie Europejskiego Atlasu Sądowiczego w sprawach cywilnych⁴.

Portal zapewnia dostęp do uregulowań prawnych dotyczących europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń w poszczególnych państwach Unii Europejskiej we wszystkich urzędowych językach Wspólnoty.

Dodatkową zaletą portalu e-Justice jest możliwość uzupełnienia interaktywnego formularza pozwu poprzez specjalnie stworzoną w tym celu funkcjonalność. Docelowo za pośrednictwem portalu będzie można złożyć elektroniczny pozew do wybranego

¹ Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. UE L z 2007 r., nr 199, s. 1).

² Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty.

³ Więcej informacji o portalu e-Justice dostępnych jest w artykule L. Łuczak, *Portal e-Justice jako element budowy społeczeństwa informacyjnego Unii Europejskiej*, „e-mentor” 2013, nr 4 (51), s. 81–89, <http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/51/id/1051>.

⁴ Europejski Atlas Sądowiczy, http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_information_pl.htm.

Rysunek 1. Wzór pierwszej strony formularza A pozwu w sprawach drobnych roszczeń – w języku polskim

L 199/10 [PL] Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej 31.7.2007

ZALĄCZNIK I
EUROPEJSKIE POSTĘPOWANIE W SPRAWIE DROBNYCH ROSZCZEŃ
FORMULARZ A
FORMULARZ POZWU

(Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń)

Wypełnia sąd lub trybunał
 Numer sprawy: (*)
 (*) Do wypełnienia przez sąd lub trybunał.

WAŻNE INFORMACJE
 PROSZĘ PRZECZYTAĆ INSTRUKCJE NA POCZĄTKU KAŻDEJ CZĘŚCI – POMOGA ONE W WYPEŁNIENIU FORMULARZA

Język
 Proszę wypełnić formularz w języku sądu lub trybunału, do którego przesyłany jest wniosek. Niniejszy formularz jest dostępny we wszystkich językach urzędowych instytucji Unii Europejskiej na stronie Europejskiego Atlasu Sądowego: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm. Może to ułatwić wypełnienie formularza w wymaganym języku.

Dokumenty uzupełniające
 Uwaga: do formularza pozwu należy dołączyć, w odpowiednich przypadkach, wszelkie istotne dokumenty uzupełniające. Nie uniemożliwia to jednak złożenia w trakcie postępowania, w odpowiednich przypadkach, dalszych dowodów.
 Kopia formularza pozwu oraz, w odpowiednich przypadkach, dokumenty uzupełniające będą doręczone pozwaniemu. Pozwany będzie miał możliwość wpisania odpowiedzi.

1. **Sąd lub trybunał**
 W tym polu należy podać sąd lub trybunał, do którego wniesiono pozew. Dokonując wyboru sądu lub trybunału, należy wziąć pod uwagę podstawę właściwości sądu lub trybunału. W części 4 umieszczono przykładowy wykaz ewentualnych podstaw do określenia właściwości sądu.

1. **Do którego sądu lub trybunału wniesiono sprawę o rozszczenie?**
 1.1. Nazwisko:
 1.2. Ulica i numer/krzyżnika pocztowa:
 1.3. Miejscowość i kod pocztowy:
 1.4. Państwo:

2. **Powód**
 W polu tym należy podać informacje o osobie powoda lub o jego przedstawicielu, o ile powód go posiada. Uwaga: reprezentacja przez adwokata lub innego przedstawiciela zawodu prawniczego nie jest obowiązkowa.
 W niektórych krajach podanie wyłącznie numeru skrytki pocztowej jako adresu może być niewystarczające, dlatego należy podać ulicę, numer domu i kod pocztowy. W przypadku niedopełnienia powyższego dokument może nie zostać doręczony.
 Punkt „inne” może zawierać informacje pomocne w ustaleniu tożsamości, na przykład datę urodzenia, zawód, stanowisko w przedsiębiorstwie, osobisty numer identyfikacyjny oraz numer rejestracyjny firmy w niektórych państwach członkowskich.
 Jeżeli występuje więcej niż jeden powód, proszę dołączyć dodatkowe kartki.

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0861&from=PL>, [21.05.2014].

Rysunek 2. Wzór pierwszej strony formularza A pozwu w sprawach drobnych roszczeń – w języku angielskim

L 199/10 [EN] Official Journal of the European Union 31.7.2007

ANNEX I
EUROPEAN SMALL CLAIMS PROCEDURE
FORM A
CLAIM FORM

(Article 4(1) of Regulation (EC) No 861/2007 of the European Parliament and of the Council establishing a European Small Claims Procedure)

Case number (*):
 Received by the court/tribunal on: ___/___/___ (*)
 (*) To be filled in by the court/tribunal.

IMPORTANT INFORMATION
 PLEASE READ THE GUIDELINES AT THE BEGINNING OF EACH SECTION – THEY WILL HELP YOU TO FILL IN THIS FORM

Language
 Fill in this form in the language of the court/tribunal to which you are sending your application. Please note that the form is available in all official languages of the institutions of the European Union on the website of the European Judicial Atlas at http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm. This may help you in filling in the form in the required language.

Supporting documents
 Please note that the claim form should be accompanied, where appropriate, by any relevant supporting documents. However, this does not prevent you from submitting, where appropriate, further evidence during the procedure.
 A copy of the claim form and, where appropriate, of the supporting documents, will be served on the defendant. The defendant will have an opportunity to submit a response.

1. **Court/tribunal**
 In this field you should identify the court/tribunal before which you are making your claim. When deciding which court/tribunal to choose, you need to consider the grounds for the court/tribunal's jurisdiction. A non-exhaustive list of possible grounds of jurisdiction is included in section 4.

1. **Before which court/tribunal are you making your claim?**
 1.1. Name:
 1.2. Street and number/PO box:
 1.3. City and postal code:
 1.4. Country:

2. **Claimant**
 This field must identify you as the claimant and your representative, if any. Please note that it is not mandatory to be represented by a lawyer or another legal professional.
 It may not be sufficient in some countries to give only a PO Box as the address and you should therefore include the street name and number with a postcode. Failure to do so may result in the document not being served.
 *Other details 'may' contain information that helps to identify you, for example, your date of birth, occupation, position in the company, personal ID code and the company registry code in certain Member States.

Źródło: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0861&from=PL>, [21.05.2014].

Rysunek 3. Zakładka umożliwiająca przejście do informacji ogólnych dotyczących postępowania w sprawach drobnych roszczeń dostępnych na portalu e-Justice

The screenshot shows the e-Justice portal interface. At the top, there are navigation links: "Prześlij dalej | Pliki cookie | RSS | Twoja opinia | Informacje prawne | Mapa strony | polski (pl)". A search bar is visible with the text "Znajdź...". Below the search bar, there is a breadcrumb trail: "Strona główna > Narzędzia dla sądów i prawników > Wideokonferencje". The main content area is titled "Wideokonferencje" and contains a blue box with the following text: "W którym państwie członkowskim? Tyby prawo zostanie zastosowane? Pomoc prawna Koszty postępowania Prawa podstawowe Roszczenia pieniężne". A red circle highlights the "Narzędzia dla sądów i prawników" link in the left-hand navigation menu. Below the main content, there is a section for "Powiązane dokumenty" with a link to "Brochure (3071 Kb) [pl]". At the bottom, there is a disclaimer: "Stronę zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”." and a date: "Ostatnie aktualizacja: 08/05/2013".

Źródło: https://e-justice.europa.eu/content_videoconferencing-69-pl.do, [27.05.2014].

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń...

Rysunek 4. Informacje na temat polskich uregulowań postępowania w sprawie drobnych roszczeń umieszczone na portalu e-Justice

The screenshot shows the 'Drobne roszczenia - Polska' page on the e-Justice portal. The page features a navigation menu on the left with categories like 'Prawo', 'Orzecznictwo', and 'Systemy sądowe'. The main content area is titled 'SPIS TREŚCI' and lists 19 items, with the first item being '1 Istnienie szczególnego postępowania w sprawie drobnych roszczeń'. Below this, there is a detailed section for '1 Istnienie szczególnego postępowania w sprawie drobnych roszczeń', which explains that simplified procedures exist in Poland for small claims, governed by the Code of Civil Procedure (K.p.c.) articles 505¹-505¹¹. It also mentions the introduction of European simplified procedures in 2007. A sub-section '1.1 Zakres postępowania, próg' lists specific cases where simplified procedures apply, such as claims arising from contracts or consumer sales. A sidebar on the right contains flags of EU member states.

Źródło: https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-pl-pl.do?member=1, [21.05.2014].

Rysunek 5. Zakładka umożliwiająca przejście do elektronicznych formularzy wykorzystywanych w postępowaniu w sprawach drobnych roszczeń dostępnych na portalu e-Justice

The screenshot shows the 'Drobne roszczenia - formularze' page on the e-Justice portal. The page provides information about the simplified procedures for small claims, including the scope of application and the types of forms available. It features a table with three columns: 'Wypełnij formularz on-line', 'Pobierz pusty formularz', and 'Wyślij e-mailem pusty formularz'. The table lists four forms: 'Formularz A - Formularz pozwu', 'Formularz B - Wezwanie sądu lub trybunatu do uzupełnienia lub skorygowania formularza pozwu', 'Formularz C - Formularz odpowiedzi', and 'Formularz D - Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń'. Below the table, there is a section for 'Załaduj formularz' with a button 'Załaduj wersję roboczą' and a note: 'Jeżeli formularz jest już zapisany, proszę kliknąć przycisk „Załaduj wersję roboczą”'. The sidebar on the left is similar to the one in Rysunek 4.

Źródło: https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-pl-pl.do, [21.05.2014].

sądu właściwego dla przeprowadzenia procedury w danym państwie członkowskim⁵.

Działania podjęte przez Komisję w celu rozpowszechnienia procedury europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń

Komisja, na podstawie art. 28 rozporządzenia nr 861/2007, w terminie do 1 stycznia 2014 r. była zobowiązana przedstawić Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu szczegółowe sprawozdanie pokazujące, jak postępowanie w sprawie drobnych roszczeń sprawdza się w praktyce, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnienia progowej wartości przedmiotu sporu. Integralną treścią sprawozdania miała być także ocena dotychczasowego stosowania tego postępowania oraz rozszerzona ocena jego skutków w każdym państwie członkowskim⁶.

Komisja, wypełniając dyspozycję wyżej wskazanego przepisu, w dniu 19 listopada 2013 r. wydała dokument pod nazwą: *Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczące stosowania*

*rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń*⁷, zwany w dalszej części Sprawozdaniem. Wraz z nim Komisja przedstawiła także projekt zmian rozporządzenia nr 861/2007, w którym znalazły się również propozycje kosmetycznych poprawek w rozporządzeniu nr 1896/2006 – dotyczącym europejskiego nakazu zapłaty⁸.

Z treści uzasadnienia do projektu wynika, że po sporządzeniu Sprawozdania Komisja podjęła decyzję o dokonaniu zmian w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń. Ich głównym założeniem jest poprawa skuteczności wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej i próba rozwiązania takich problemów, jak⁹:

- niewystarczający poziom świadomości i wiedzy obywateli UE w zakresie sz granicznego prawa i procedur stosowanych przez sądy innych państw członkowskich UE,
- zwiększenie zapotrzebowania na tłumaczenia pisemne i ustne związane z występowaniem czynnika transgranicznego,
- konieczność odbywania podróży zagranicznych przez strony postępowania oraz pełnomocników profesjonalnych w celu osobistego stawiennictwa na rozprawie.

⁵ Zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 rozporządzenia nr 861/2007: *Powód wszczyna europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, wypełniając formularz pozwu A zawarty w załączniku (A) I i składając go we właściwym sądzie lub trybunale bezpośrednio, za pośrednictwem poczty lub innych środków komunikacji, takich jak faks lub poczta elektroniczna, akceptowanych przez państwo członkowskie, w którym wszczyna postępowanie. Formularz pozwu zawiera opis dowodów uzasadniających powództwo, a w stosownych przypadkach dołącza się do niego wszelkie odpowiednie dokumenty uzupełniające. Ponadto na podstawie art. 25 rozporządzenia nr 861/2007 do dnia 1 stycznia 2008 r. państwa członkowskie (poza Danią, która nie uczestniczyła w przyjęciu rozporządzenia) miały obowiązek powiadomić Komisję m.in. o środkach komunikowania się zatwierdzonych do celów europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń i dostępnych dla sądów i trybunałów.*

⁶ Art. 28 rozporządzenia nr 861/2007 stanowi: *W terminie do dnia 1 stycznia 2014 r. Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu szczegółowe sprawozdanie omawiające, jak postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń) sprawdza się w praktyce, łącznie z zagadnieniem progowej wartości przedmiotu sporu, o którym mowa w art. 2 ust. 1. Sprawozdanie to zawiera ocenę dotychczasowego stosowania tego postępowania oraz rozszerzoną ocenę jego skutków w każdym państwie członkowskim; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:199:0001:0022:PL:PDF>, [01.06.2014].*

⁷ Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczące stosowania rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń – dokument w wersji elektronicznej dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0795&qid=1409578250363&from=PL>, [01.09.2014].

⁸ Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty dostępny jest w wersji elektronicznej na stronie internetowej pod adresem: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013PC0794&qid=1409560075447&from=PL>, [01.09.2014].

⁹ Przywołane przez autora problemy zostały szczegółowo omówione w dokumencie Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, por. Wniosek..., dz.cyt., s. 2.

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń...

Z całą pewnością należy pozytywnie ocenić dążenia Komisji do¹⁰:

- zapewnienia stronom dostępu do formularzy pozwu i pozostałych pism wymienianych w toku realizacji procedury sądowej (formularze stanowią załączniki do rozporządzenia nr 861/2007);
- zapewnienia stronom bezpłatnej pomocy w wypełnianiu formularzy (zgodnie z treścią punktu 21 i 22 preambuły rozporządzenia nr 861/2007);
- rozpatrywania spraw toczących się w postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń tylko i wyłącznie w drodze procedury pisemnej z wyłączeniem konieczności odbywania podróży w celu stawienia się na rozprawie w innym państwie członkowskim UE – z wyjątkiem szczególnych okoliczności, w których orzeczenia nie można wydać na podstawie pisemnego dowodu (zgodnie z treścią punktu 20 preambuły do rozporządzenia nr 861/2007);
- zniesienia tzw. przymusu adwokackiego (zgodnie z treścią punktu 15 preambuły rozporządzenia nr 861/2007);
- upowszechnienia korzystania przez sądy ze środków porozumiewania się na odległość w celu przyjmowania formularzy pozwu oraz przy organizacji rozpraw;
- zniesienia procedury *exequatur* (zgodnie z treścią art. 1 akapit 2 oraz art. 20 rozporządzenia nr 861/2007);
- rozpowszechnienia wiedzy na temat istnienia i zakresu zastosowania rozporządzenia (w tym celu Komisja Europejska rozpoczęła szereg działań, takich jak seria seminariów tematycznych w państwach członkowskich, mających na celu informowanie przedsiębiorców na temat postępowania, publikacja praktycznego poradnika¹¹ i rozpowszechnienie programów nauczania na potrzeby szkolenia europejskich przedsiębiorców w tym zakresie).

Treść sprawozdania i projektu wskazuje główne aspekty proponowanych działań, które w ocenie Komisji powinny odnieść pożądany skutek w postaci

upowszechnienia i uproszczenia europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń. Komisja zaproponowała szereg rozwiązań, które powinny zostać zmodyfikowane w stosunku do pierwotnej wersji rozporządzenia. Do najważniejszych, zasługujących na podkreślenie należą¹²:

- 1) podwyższenie górnego progu wartości przedmiotu sporu wyznaczającego zakres zastosowania rozporządzenia z 2000 euro do 10 000 euro;
- 2) rozszerzenie definicji spraw transgranicznych i zastąpienie dotychczasowego art. 3 definiującego sprawę transgraniczną jako taką, w której przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie sądu lub trybunału rozpatrującego sprawę; zgodnie z propozycją Komisji zmieniony art. 2 w ust. 2 będzie wprowadzał zapis na podstawie, którego rozporządzenie nie będzie miało zastosowania, jeżeli
 - w momencie otrzymania formularza pozwu przez właściwy sąd lub trybunał wszystkie wymienione poniżej elementy, w stosownych przypadkach, znajdują się w jednym państwie członkowskim:
 - miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu stron, miejsce wykonania umowy, miejsce zaistnienia faktów, na których opiera się roszczenie, miejsce wykonania orzeczenia, właściwy sąd lub trybunał¹³;
- 3) zwiększenie wykorzystania elektronicznych środków komunikowania się, m.in. w celu doręczenia dokumentów wymienianych pomiędzy uczestnikami procedury – doręczanie drogą pocztową i elektroniczną będzie traktowane tak samo;
- 4) obowiązkowe wykorzystywanie narzędzi umożliwiających przeprowadzenie wideokonferencji, telekonferencji do celów przeprowadzenia rozprawy i postępowania dowodowego;
- 5) zapewnienie górnej granicy opłat sądowych jednolitej dla wszystkich państw wykonujących rozporządzenie, pobieranych z tytułu wszczęcia i przeprowadzenia postępowania;
- 6) wprowadzenie możliwości uiszczania opłat sądowych online;

¹⁰ Przywołane przez autorkę dążenia zostały szczegółowo omówione w dokumencie Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, por. Wniosek..., dz.cyt., s. 3.

¹¹ Dokument opublikowany przez Komisję Europejską pod nazwą: *Praktyczny przewodnik dotyczący stosowania europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń* na mocy rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń dostępny na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/justice/civil/files/smallclaims_practice_guide_pl.pdf, [02.06.2014].

¹² Przywołane przez autorkę cele zostały szczegółowo omówione w dokumencie Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, por. Wniosek..., dz.cyt., s. 5.

¹³ Wniosek..., dz.cyt., s. 17.

- 7) zawężenie obowiązku tłumaczenia załącznika nr IV zawierającego formularz D, tj. Zaświadczenie dotyczące orzeczenia wydanego w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, jedynie w zakresie dotyczącym istoty orzeczenia określonego w pkt. 4.3. formularza D;
- 8) zobowiązanie państw członkowskich do przekazywania informacji w zakresie wysokości opłat sądowych, sposobów ich uiszczania, jak również zasad korzystania z bezpłatnej pomocy przy wypełnianiu formularzy pozwu i innych pism procesowych wykorzystywanych w toku postępowania „small claims”.

Dążenia Komisji do elektronizacji europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń

Celem niniejszego artykułu jest przede wszystkim omówienie propozycji Komisji, które znalazły wyraz w sprawozdaniu oraz projekcie zmian w rozporządzeniu nr 861/2007 nakierowanych na digitalizację przebiegu procedury wydania europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń.

Pierwszym z zaproponowanych rozwiązań jest wprowadzenie elektronicznych doręczeń, które będą mogły być wykorzystywane nie tylko przy pierwszej czynności polegającej na złożeniu pozwu za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, ale także przy doręczaniu korespondencji w toku całego postępowania. W obecnym brzmieniu rozporządzenie jako zasadniczy sposób doręczenia wskazuje doręczenie drogą pocztową za potwierdzeniem odbioru. Pozostałe sposoby doręczenia można stosować tylko wówczas, gdy niemożliwe jest doręczenie z wykorzystaniem tradycyjnej poczty. Zgodnie z brzmieniem art. 13 rozporządzenia nr 861/2007¹⁴:

1. Dokumenty są doręczane drogą pocztową, a ich doręczenie jest poświadczane potwierdzeniem odbioru zawierającym datę doręczenia.
2. Jeśli doręczenie zgodnie z ust. 1 nie jest możliwe, dokumenty można doręczyć w jeden ze sposobów określonych w art. 13 lub 14 rozporządzenia (WE) nr 805/2004¹⁵.

W rozporządzeniu nr 805/2004 wskazano następujące sposoby doręczeń¹⁶:

1. Doręczenie za potwierdzeniem odbioru przez dłużnika:
 - a) *osobiste doręczenie potwierdzone poświadczeniem odbioru, zawierającym datę odbioru i podpisanym przez dłużnika;*

- b) *osobiste doręczenie potwierdzone dokumentem podpisanym przez właściwą osobę, która dokonała doręczenia, stwierdzającym, że dłużnik otrzymał dokument lub odmówił jego przyjęcia bez żadnego uzasadnienia prawnego, oraz datę doręczenia;*
- c) *doręczenie drogą pocztową za poświadczeniem odbioru, zawierającym datę odbioru, podpisanym i zwróconym przez dłużnika;*
- d) *doręczenie drogą elektroniczną, tj. faksem, pocztą elektroniczną, za poświadczeniem odbioru, zawierającym datę odbioru, podpisanym i zwróconym przez dłużnika.*

2. Doręczenie bez potwierdzenia odbioru przez dłużnika¹⁷:

- a) *osobiste doręczenie na osobisty adres dłużnika do rąk osób mieszkających z dłużnikiem w tym samym gospodarstwie domowym lub tam zatrudnionych;*
- b) *w przypadku dłużnika prowadzącego działalność gospodarczą lub osoby prawnej, osobiste doręczenie w lokalu przedsiębiorstwa dłużnika, do rąk osób zatrudnionych przez dłużnika;*
- c) *złożenie dokumentu w skrzynce pocztowej dłużnika;*
- d) *złożenie dokumentu na poczcie lub we właściwym organie władzy publicznej, za pisemnym powiadomieniem o takim złożeniu pozostawionym w skrzynce pocztowej dłużnika, pod warunkiem że pisemne powiadomienie wyraźnie określa charakter dokumentu jako dokumentu sądowego lub skutek prawny powiadomienia jako skutkującego doręczeniem i powodującego uruchomienie biegu terminów;*
- e) *doręczenie drogą pocztową bez potwierdzenia, zgodnie z ust. 3, gdy dłużnik ma adres w Państwie Członkowskim wydania;*
- f) *drogą elektroniczną, za automatycznym potwierdzeniem dostarczenia, pod warunkiem że dłużnik uprzednio wyraźnie zgodził się na taką metodę doręczenia.*

Powołując się na wyniki badań przeprowadzonych przez Komisję Europejską, należy stwierdzić, że dziesięć państw członkowskich i pięć krajów związkowych w Niemczech zezwala na składanie pozwów drogą elektroniczną w sprawach o charakterze transgranicznym. Są to: Austria, Estonia, Cypr, Finlandia, Francja, Holandia (nie jest to jednak stosowane w praktyce), Portugalia, Republika Czeska (mimo przesłania pocztą elektroniczną lub faksem konieczne jest także późniejsze przesłanie oryginału), Słowenia, Zjednoczone Królestwo (Anglia i Walia) oraz Berlin, Brandenburgia, Brema, Saksonia i Hesja¹⁸. Bez wątpienia obserwujemy obecnie tendencję do digitalizowania wymiaru sprawiedliwości,

¹⁴ Rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. UE L z 2007 r., nr 199, s. 1).

¹⁵ Rozporządzenie (WE) nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE L143/15).

¹⁶ Tamże.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Sprawozdanie..., dz.cyt., s. 5.

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń...

co widać m.in. w manifestie stowarzyszenia CCBE¹⁹ oraz omawianym w niniejszym artykule sprawozdaniu Komisji. Jej odzwierciedleniem jest pilotażowy projekt e-Codex dotyczący europejskiego e-wymiaru sprawiedliwości. Głównym zadaniem tego projektu jest ocena wykonalności wprowadzenia scentralizowanego europejskiego systemu pozwów elektronicznych, m.in. do wykorzystania w toku europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń.

W wyżej wskazaną tendencję wpisują się także dążenia polskiego rządu, który w projekcie nowelizacji m.in. Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu postępowania cywilnego wprowadza fundamentalne zmiany w polskiej procedurze cywilnej umożliwiające realizację szeregu postępowań drogą elektroniczną²⁰. Do najważniejszych, a mających bezpośrednie przełożenie na omawianą w niniejszym artykule tematykę należą uregulowania dotyczące doręczeń elektronicznych. Do tej pory zgodnie z art. 125 § 2¹ Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014 r., poz. 101, ze zm.) *jeżeli przepis szczególnie tak stanowi, pisma procesowe wnosi się za pomocą systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe (drogą elektroniczną). Jeżeli przepis szczególnie przewiduje, że pisma wnosi się wyłącznie drogą elektroniczną, pisma niewniesione tą drogą nie wywołują skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu.* Zatem, w przypadku gdy przepis szczególnie dotyczący postępowań odrębnych, takich jak np. postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, nie przewidywał możliwości wnoszenia pism procesowych drogą elektroniczną, strona postępowania nie mogła z takiego rozwiązania skorzystać. Projektowany zapis przewiduje: *jeżeli przepis szczególnie tak stanowi albo dokonano wyboru wnoszenia pism procesowych za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, pisma procesowe w tej sprawie wnosi się wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego. Pisma wniesione z pominięciem systemu teleinformatycznego nie wywołują skutków prawnych, jakie ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu, o czym sąd poucza wnoszącego pismo*²¹. Powyższe stwierdzenie jednoznacznie przesądza o tym, że strona postępowania będzie mogła dokonać wyboru i prowadzić korespondencję z sądem z wykorzystaniem drogi elektronicznej. Co więcej, zgodnie z projektem nowelizacji Kpc w art. 131¹ § 1 wprowadzony zostanie zapis, na mocy którego *sąd dokonuje*

*doręczeń za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (doręczenie elektroniczne), jeżeli adresat wniósł pismo za pośrednictwem systemu teleinformatycznego albo wybrał wnoszenie pism za pośrednictwem systemu teleinformatycznego*²². Tym samym przyjęto na gruncie nowelizacji domniemanie wyrażenia zgody na korespondencję drogą elektroniczną, którą w każdej chwili będzie można odwołać, z tym zastrzeżeniem, że możliwość rezygnacji nie dotyczy: adwokatów, radców prawnych, rzeczników patentowych, radców Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, organów władzy publicznej albo innych organów państwowych.

W związku z powyższym należy pozytywnie ocenić propozycję Komisji w zakresie wprowadzenia możliwości realizacji procedury za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej bez konieczności uprzedniego skorzystania z tradycyjnej formy doręczeń. Do tej pory strony postępowania nie mogły bowiem korzystać z tego uproszczonego sposobu wymiany informacji z uwagi na jednoznaczne brzmienie przepisu, który stanowi, że „droga pocztowa” ma pierwszeństwo przed wszystkimi innymi środkami komunikacji.

Kolejnym *novum* zasługującym na aprobatę jest nałożenie na sądy obowiązku stosowania wideokonferencji, telekonferencji lub innych środków porozumiewania się na odległość do celów przeprowadzenia rozprawy i postępowania dowodowego²³. *Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń obok europejskiego postępowania nakazowego należy do postępowań pisemnych, z tym zastrzeżeniem, że w przypadkach, w których wydanie orzeczenia wymaga przeprowadzenia rozprawy lub wysłuchania biegłego lub świadka, sąd lub trybunał może zorganizować rozprawę*²⁴. Już w chwili obecnej przyjęto na gruncie rozporządzenia nr 861/2007 rozwiązanie polegające na umożliwieniu przeprowadzenia rozprawy z wykorzystaniem nowoczesnych środków komunikacji (zgodnie z treścią art. 8 rozporządzenia nr 861/2007). Niestety, jak wynika z badań przeprowadzonych przez Komisję²⁵, w praktyce wyżej wskazane udogodnienie nie jest często stosowane, a rozprawy w dalszym ciągu wymagają faktycznej obecności stron i ich pełnomocników, co w znacznym stopniu wydłuża procedurę, która przecież z założenia ma mieć charakter uproszczony i przebiegać w trybie przyspieszonym.

Proponowane zmiany polegałyby zatem przede wszystkim na silniejszym zaznaczeniu wyjątkowego

¹⁹ Wzmocnienie wymiaru sprawiedliwości w Europie – Manifest Rady Adwokatów i Stowarzyszeń Europy CCBE w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku. Dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://oirp.gda.pl/pliki/Manifest%20CCBE%202014.docx>, [02.06.2014]. Jak wynika z treści manifestu: *Unia Europejska powinna rozwijać standardy dla zapewnienia jakości postępowań transgranicznych i integracji systemów e-sprawiedliwości umożliwiających sprawną obsługę rosnącej liczby tych postępowań. Standardy te powinny skupiać się na zapewnieniu takiego funkcjonowania e-sprawiedliwości, które zmniejszy obciążenie sądów, zwiększy dostęp obywateli do wymiaru sprawiedliwości i spowoduje oszczędność czasu i kosztów dla małych przedsiębiorstw.*

²⁰ Projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw przekazany został w dniu 6 sierpnia 2014 r. przez Prezesa Rady Ministrów do Marszałka Sejmu i jest dostępny na stronie internetowej pod adresem: <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs/2/177283/177325/dokument122123.pdf>.

²¹ Tamże, s. 5.

²² Tamże, s. 7.

²³ Zgodnie z treścią punktu 3.1.4. Wniosku..., dz.cyt., s. 8.

²⁴ Wniosek..., dz.cyt., s. 8.

²⁵ Tamże.

charakteru „tradycyjnych” rozpraw w kontekście przedmiotowego uproszczonego postępowania.

Obligatoryjna forma rozprawy przeprowadzanej z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, przewidziana przez Komisję w projekcie zmian rozporządzenia nr 861/2007, jest rozwiązaniem zastępującym na aprobata. Tym bardziej, że prawa strony będą chronione poprzez utrzymanie jako wyjątku możliwości zarządzenia odbycia rozprawy w odniesieniu do strony, która wyraźnie zwróci się z wnioskiem o osobiste stawienie się przed sądem (zgodnie z treścią zmienianego art. 8 rozporządzenia nr 861/2007). Omawiana modyfikacja może wymagać od państw członkowskich wyposażenia sądów w odpowiednią technologię komunikacyjną, jeżeli nie została ona jeszcze wprowadzona. W Polsce od 2010 r. obowiązują regulacje, które nakładają obowiązek sporządzania protokołów z przebiegu posiedzeń w postępowaniu cywilnym za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz dodatkowo pisemnie, pod kierunkiem przewodniczącego²⁶. Zatem wprowadzenie wyżej wskazanych regulacji nie powinno powodować dodatkowych kosztów związanych z koniecznością zapewniania zaplecza technicznego umożliwiającego przeprowadzenie rozprawy w trybie online.

Ostatnią kwestią związaną z digitalizacją procedury *small claims* omawianą w niniejszym artykule jest wprowadzenie obowiązku umożliwienia uiszczenia opłat sądowych drogą elektroniczną. W poszczególnych państwach członkowskich stosuje się w chwili obecnej różne sposoby wnoszenia opłat sądowych. Jak wynika z przeprowadzonego przez Komisję przeglądu, opublikowanego w formie omawianego w niniejszym artykule Sprawozdania, bardzo często jedynym dopuszczalnym sposobem płatności są środki pieniężne lub znaki opłaty skarbowej (w Polsce są to znaki opłaty sądowej). Takie rozwiązania wymuszają na stronach postępowania ponoszenie dodatkowych kosztów, w tym kosztów podróży i wynagrodzenia dla pełnomocnika profesjonalnego w państwie członkowskim sądu, co może skutecznie zniechęcać do dochodzenia roszczeń o charakterze transgranicznym. *Analogicznie wygląda sprawa w sytuacji, gdy płatności dokonywane mogą być jedynie za pomocą czeków, które*

*w wielu państwach członkowskich nie znajdują się w powszechnym użyciu, lub przewiduje się jedynie możliwość dokonania płatności za pośrednictwem adwokatów*²⁷. Mając na uwadze dostrzeżone problemy, Komisja zaproponowała wprowadzenie do rozporządzenia nr 861/2007 artykułu 15a, który w ust. 2 przewiduje, że *państwa członkowskie dopilnują, aby strony mogły uiszczać opłaty sądowe za pomocą systemu płatności na odległość, w tym w drodze przelewu bankowego lub za pomocą systemu płatności online kartą kredytową/debetową*²⁸. Warto zwrócić uwagę na to, że przywołane rozwiązanie nie pozostaje w sprzeczności z polskimi uregulowaniami, zgodnie z którymi *opłaty sądowe w sprawach cywilnych uiszcza się w formie bezgotówkowej na rachunek bieżący dochodów właściwego sądu albo w formie wpłaty gotówkowej, bezpośrednio w kasie sądu lub w formie znaków o odpowiedniej wartości wykonanych według ustalonego wzoru, zwanych dalej „znakami opłaty sądowej”*²⁹.

Na rysunku 6 zaprezentowano tabelę zawierającą zestawienie omawianych w niniejszym artykule zmian w rozporządzeniu nr 861/2007 zaproponowanych przez Komisję w związku z dokonanym przeglądem.

Na uwagę zasługuje w szczególności rozwiązanie zaproponowane w zmienianym art. 13 ust. 1 rozporządzenia 861/2007, które umożliwi doręczanie korespondencji drogą elektroniczną. Zasadniczo warunkiem koniecznym dla przyjęcia takiej formy jest uprzednie wyrażenie zgody przez stronę na doręczanie dokumentów drogą elektroniczną. W świetle powyższego należy rozważyć, w jaki sposób i na jakim etapie postępowania taka zgoda będzie mogła zostać skutecznie złożona. Rozsądną propozycją wydaje się przyjęcie modelu wypracowanego na gruncie postępowania administracyjnego, zgodnie z którym samo złożenie pisma z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej powoduje przyjęcie domniemania wyrażenia zgody na prowadzenie sprawy drogą elektroniczną³⁰. Podobne rozwiązanie przewiduje rządowy projekt zawierający propozycje zmian Kpc, szerzej omówiony w niniejszym opracowaniu w kontekście elektronicznych doręczeń.

Kolejną kwestią zasługującą na uwagę jest zmieniony art. 13 ust. 2 rozporządzenia nr 861/2007. Jak wynika z jego treści: *Cała komunikacja pisemna, o której nie ma*

²⁶ Zgodnie z ustawą z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2010 r. Nr 108 poz. 684) art. 157. § 1. Z przebiegu posiedzenia jawnego protokolant sporządza protokół. *Protokół sporządza się, utrwalając przebieg posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk oraz pisemnie, pod kierunkiem przewodniczącego, zgodnie z art. 158 § 1. § 1(1). Jeżeli ze względów technicznych utrwalenie przebiegu posiedzenia za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk albo obraz i dźwięk nie jest możliwe, protokół jest sporządzany wyłącznie pisemnie, pod kierunkiem przewodniczącego, zgodnie z art. 158 § 2.*

²⁷ Wniosek..., dz.cyt., s. 9.

²⁸ Tamże.

²⁹ § 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 stycznia 2006 r. w sprawie sposobu uiszczenia opłat sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2006 r. Nr 27 poz. 199, ze zm.).

³⁰ Zgodnie z treścią znowelizowanego art. 39(1) § 1 ustawy z dnia 16 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego: *Doręczenie pism następuje za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2013 r. poz. 1422), jeżeli strona lub inny uczestnik postępowania spełni jeden z następujących warunków: 1) złoży podanie w formie dokumentu elektronicznego przez elektroniczną skrzynkę podawczą organu administracji publicznej [...]*. Zmiana weszła w życie 11 maja 2014 r. na mocy ustawy z dnia 10 stycznia 2014 r. o zmianie ustawy o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r. poz. 183).

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń...

Rysunek 6. Porównanie treści rozporządzenia nr 861/2007 obejmujące propozycje zmian przedstawione przez Komisję w projekcie z dnia 19 listopada 2013 r. (dotyczy zmian omawianych w niniejszym artykule)

Porównanie treści rozporządzenia nr 861/2007	
Brzmienie obecnie obowiązujące	Propozycja Komisji
<p>Artykuł 8 Rozprawa</p> <p>Sąd lub trybunał może przeprowadzić rozprawę w drodze konferencji wideo lub za pośrednictwem innych środków łączności, jeżeli pozwalają na to środki techniczne.</p>	<p>Artykuł 8 Rozprawa</p> <p>1. Rozprawę przeprowadza się w drodze wideokonferencji, telekonferencji lub z wykorzystaniem innej odpowiedniej technologii porozumiewania się na odległość zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1206/2001, jeżeli strona przesłuchiwana ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim innym niż państwo członkowskie, w którym znajduje się właściwy sąd lub trybunał.</p> <p>2. Strona ma zawsze prawo do stawienia się przed sądem lub trybunałem i do osobistego wysłuchania, jeżeli wystąpi z takim wnioskiem.</p>
<p>Artykuł 11 Pomoc udostępniana stronom</p> <p>Państwa członkowskie zapewniają możliwość uzyskania przez strony praktycznej pomocy w wypełnianiu formularzy.</p>	<p>Artykuł 11 Pomoc udostępniana stronom</p> <p>1. Państwa członkowskie zapewniają możliwość uzyskania przez strony praktycznej pomocy w wypełnianiu formularzy. Tego rodzaju pomoc udostępnia się w szczególności w celu określenia, czy postępowanie można zastosować do rozstrzygnięcia danego sporu, a także w celu określenia sądu właściwego, obliczenia należnych odsetek i wskazania dokumentów, które należy załączyć.</p> <p>2. Państwa członkowskie zapewniają dostępność informacji dotyczących organów lub organizacji właściwych do udzielenia pomocy zgodnie z ust. 1, w wersji papierowej we wszystkich sądach i trybunałach, w których istnieje możliwość wszczęcia europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń, a także w wersji elektronicznej na stronach internetowych takich sądów lub właściwego organu centralnego.</p>
<p>Artykuł 13 Doręczanie dokumentów</p> <p>1. Dokumenty są doręczane drogą pocztową, a ich doręczenie jest poświadczane potwierdzeniem odbioru zawierającym datę doręczenia.</p> <p>2. Jeśli doręczenie zgodnie z ust. 1 nie jest możliwe, dokumenty można doręczyć w jeden ze sposobów określonych w art. 13 lub 14 rozporządzenia (WE) nr 805/2004.</p>	<p>Artykuł 13 Doręczanie dokumentów i pozostała komunikacja między stronami a sądem lub trybunałem</p> <p>1. Dokumenty wymienione w art. 5 ust. 2 i art. 7 ust. 2 są doręczane drogą pocztową lub za pomocą środków elektronicznych, a ich doręczenie jest poświadczane potwierdzeniem odbioru zawierającym datę doręczenia. Dokumenty są doręczane drogą elektroniczną tylko stronie, która wcześniej wyraźnie zgodziła się na doręczanie dokumentów drogą elektroniczną. Doręczenie za pomocą środków elektronicznych może być poświadczane automatycznym potwierdzeniem dostarczenia.</p> <p>2. Cała komunikacja pisemna, o której nie ma mowy w ust. 1, między sądem lub trybunałem a stronami odbywa się z wykorzystaniem środków elektronicznych, za potwierdzeniem odbioru, jeżeli takie środki są dopuszczalne w postępowaniach na mocy prawa krajowego i tylko jeżeli strona akceptuje takie środki komunikowania się.</p> <p>3. Jeśli doręczenie zgodnie z ust. 1 nie jest możliwe, dokumenty można doręczyć za pomocą jednego ze sposobów określonych w art. 13 lub 14 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006. Jeśli doręczenie zgodnie z ust. 2 nie jest możliwe, można zastosować dowolny inny sposób komunikacji dopuszczalny w prawie krajowym.</p>
<p>Brak regulacji</p>	<p>Artykuł 15a Opłaty sądowe i sposoby płatności</p> <p>1. Opłaty sądowe pobierane z tytułu europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń nie przekraczają 10% wartości roszczenia, z wyłączeniem wszystkich odsetek, wydatków i nakładów. Jeżeli państwa członkowskie pobierają minimalną opłatę sądową z tytułu europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń, taka opłata nie może przekraczać 35 EUR w momencie wpłynięcia formularza pozwu do właściwego sądu lub trybunału.</p> <p>2. Państwa członkowskie dopilnowują, aby strony mogły uiścić opłaty sądowe za pomocą sposobów płatności na odległość, w tym w drodze przelewu bankowego lub za pomocą systemu płatności online kartą kredytową/debetową.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów zawartych na stronach: [http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com\(2013\)0794_com_com\(2013\)0794_pl.pdf](http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/com/com_com(2013)0794_com_com(2013)0794_pl.pdf) oraz <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0593+0+DOC+XML+V0//PL>, [22.07.2014].

mowy w ust. 1, między sądem lub trybunałem a stronami, odbywa się z wykorzystaniem środków elektronicznych, za potwierdzeniem odbioru, jeżeli takie środki są dopuszczalne w postępowaniach na mocy prawa krajowego i tylko, jeżeli strona akceptuje takie środki komunikowania się.

Polski ustawodawca wprowadził w postępowaniu cywilnym zasadę, która wyklucza możliwość korzystania z rozwiązań teleinformatycznych, jeśli przepis szczególnie wyraźnie nie wskazuje, że pismo może zostać wniesione taką drogą do sądu³¹. Celem przyspieszenia postępowań o transgranicznym charakterze – w tym także postępowania *small claims* – należałoby *de lege ferenda* wprowadzić rozwiązania legislacyjne w części regulującej przebieg europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń, umożliwiające jego realizację z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej, co w konsekwencji pozwoliłoby na zminimalizowanie kosztów doręczeń oraz przede wszystkim na skrócenie czasu trwania całej procedury. Niemniej jednak, mając na uwadze rozwiązania legislacyjne proponowane przez rząd w projekcie ustawy nowelizującej Kpc, można stwierdzić, że problem dopuszczalności korzystania z elektronicznych doręczeń w procedurze *small claims* wkrótce zostanie w Polsce rozwiązany.

Podsumowanie

W artykule dokonano analizy propozycji Komisji w zakresie zmian w rozporządzeniu nr 861/2007, zmierzających do elektronizacji przebiegu europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń. Przede wszystkim należy pozytywnie ocenić projektowaną nowelizację pod kątem digitalizacji procedur transgranicznych, które w chwili obecnej nie są powszechnie wykorzystywane w sporach międzynarodowych pomiędzy obywatelami UE. W związku z powyższym głównym celem niniejszego opracowania było przybliżenie tego postępowania oraz wskazanie kierunków zmian, które mają je rozpropagować w szerszym kręgu

potencjalnie zainteresowanych osób. Doręczenia elektroniczne powszechnie wykorzystywane w toku realizacji postępowania, możliwość uiszczania opłat online oraz obligatoryjne przeprowadzanie rozprawy z wykorzystaniem narzędzi do wideokonferencji stanowią doskonały punkt wyjścia do dalszych prac nad budową e-wymiaru sprawiedliwości i społeczeństwa informacyjnego w wymiarze europejskim.

Bibliografia

Grzegorzczak P., *Dopuszczalność wniesienia środka zaskarżenia w postaci elektronicznej*, „Monitor Prawniczy” 2012, nr 19, s. 1044–1047.

Łuczak L., *Portal e-Justice jako element budowy społeczeństwa informacyjnego Unii Europejskiej*, „e-mentor” 2013, nr 4 (51), s. 81–89, <http://www.e-mentor.edu.pl/artukul/index/numer/51/id/1051>.

Praktyczny przewodnik dotyczący stosowania europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń na mocy rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, http://ec.europa.eu/justice/civil/files/small_claims_practice_guide_pl.pdf.

Sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego dotyczące stosowania rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/uri=CELEX:52013DC0795&qid=1409578250363&from=PL>.

Wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń oraz rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r., ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, [lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/uri=CELEX:52013PC0794&qid=1409560075447&from=PL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/uri=CELEX:52013PC0794&qid=1409560075447&from=PL).

Wzmocnienie wymiaru sprawiedliwości w Europie. Manifest Rady Adwokatury i Stowarzyszeń Europy CCBE w związku z wyborami do Parlamentu Europejskiego w 2014 roku, oipr.gda.pl/pliki/Manifest%20CCBE%202014.docx.

European Small Claims Procedure as an example of an effort for electronization of cross-border procedures

The article discusses the issues associated with the proposed amendments to Regulation No 861/2007 concerning a European procedure for small claims. The Commission, after reviewing the usage of the Regulation in subsequent EU Member States prepared a report and draft amendments. One of the main objectives of the amendment is the digitization of the course of the procedure which consists, in particular, of: the introduction of e-delivery, on-line payments, hearings by teleconference. The above-mentioned ideas are an excellent starting point for further work on the construction of e-justice and information society in european dimension. The article also concerns the amendments which should be introduced into Polish legal system especially in Code of civil proceedings. E-delivery in cross – border civil proceedings should be disseminated among all of Member States of EU in order to shorten the duration of the procedure and minimize costs.

³¹ Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2012 r., III CZP 9/12, OSNC 2012, nr 11, poz. 128, przyjęto, że *wniesienie środka odwoławczego drogą elektroniczną jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy przepis szczególnie tak stanowi (art. 125 § 2(1) kpc). Wydruk niedopuszczalnego środka odwoławczego wniesionego drogą elektroniczną może być potraktowany jako środek odwoławczy niewniesiony tą drogą, jeśli usunięty zostanie brak podpisu (art. 130 § 1 kpc w związku z art. 126 § 1 pkt 4 kpc); datą wniesienia tego środka do sądu jest data wykonania wydruku. Jeżeli zatem treść elektronicznego „pisma” pozwala na identyfikację strony, a wydruk zostanie dokonany, to nie ma dogmatycznych przeszkód, aby potraktować go jako pismo złożone przez stronę na arkuszu papieru. Por. P. Grzegorzczak, *Dopuszczalność wniesienia środka zaskarżenia w postaci elektronicznej*, „Monitor Prawniczy” 2012, nr 19, s. 1046.*